

Klimaatverandering: doet de politiek wat nodig is?

Bert Metz

Voormalig co-voorzitter IPCC Werkgroep Maatregelen

Bestuurslid Grootouders voor het Klimaat

21 april 2022, Nederlandse Vereniging, Tervuren

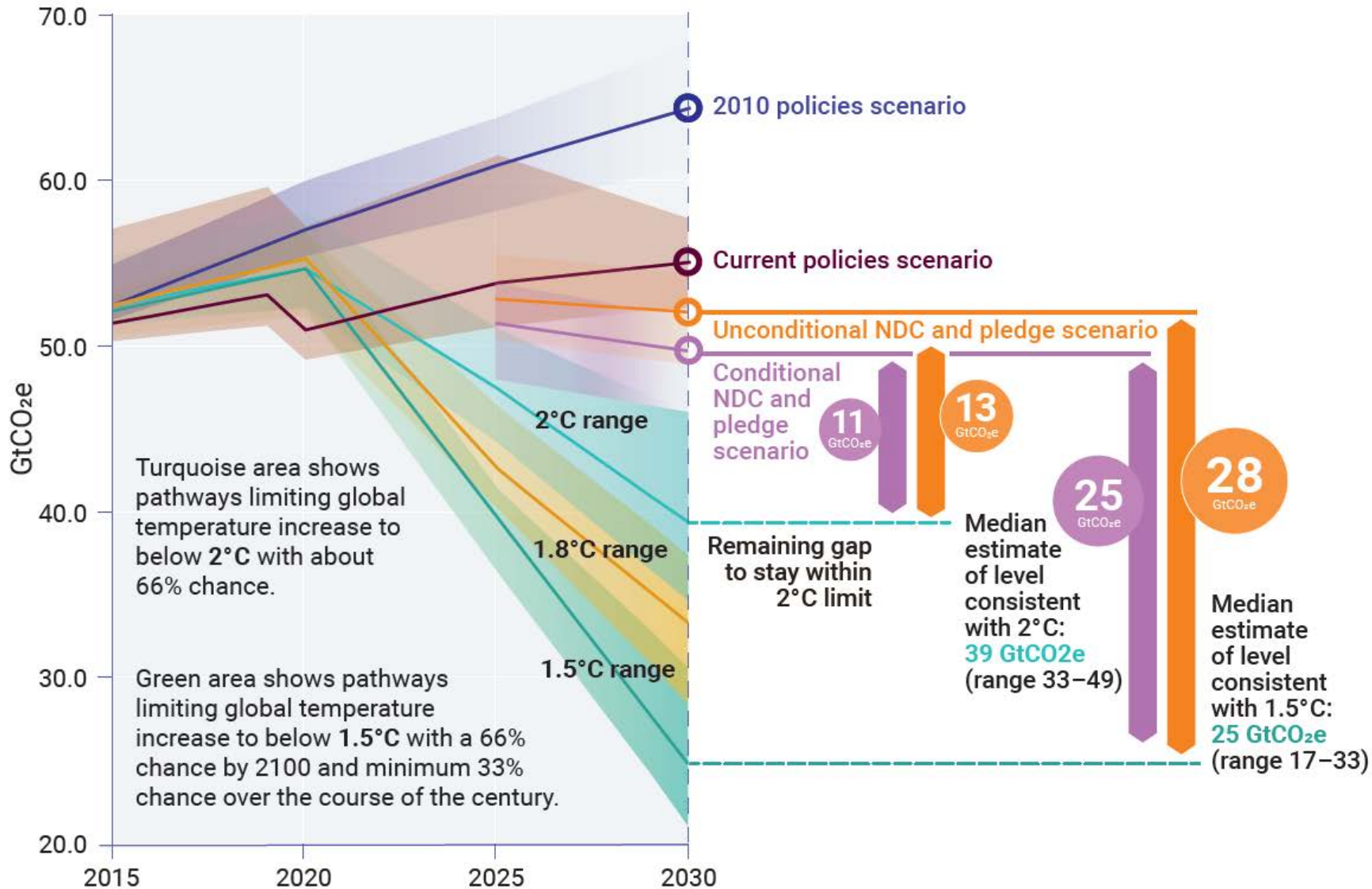
Het Parijs Akkoord van 2015

- Doel: opwarming beperken tot “ruim beneden 2 graden ten opzichte van 1850, bij voorkeur minder dan 1,5 graad”
- Mechanisme:
  - Landen komen minimaal 1x per 5 jaar met plannen voor de komende 5-10 jaar
  - Die plannen worden regelmatig aangescherpt
  - Landen stellen ook lange termijn plannen op
- Rapportage:
  - Landen rapportage uitvoering>> synthese rapport
  - Onafhankelijke rapportage door wetenschappers (UNEP Emissions Gap Report)
  - Geen sancties!
- Andere doelen:
  - Financiële stromen in lijn brengen met doelen opwarming
  - Ontwikkelingslanden financieel helpen (\$100 miljard per jaar in 2020 met publiek en privaat geld)
  - Adaptatieplannen versterken

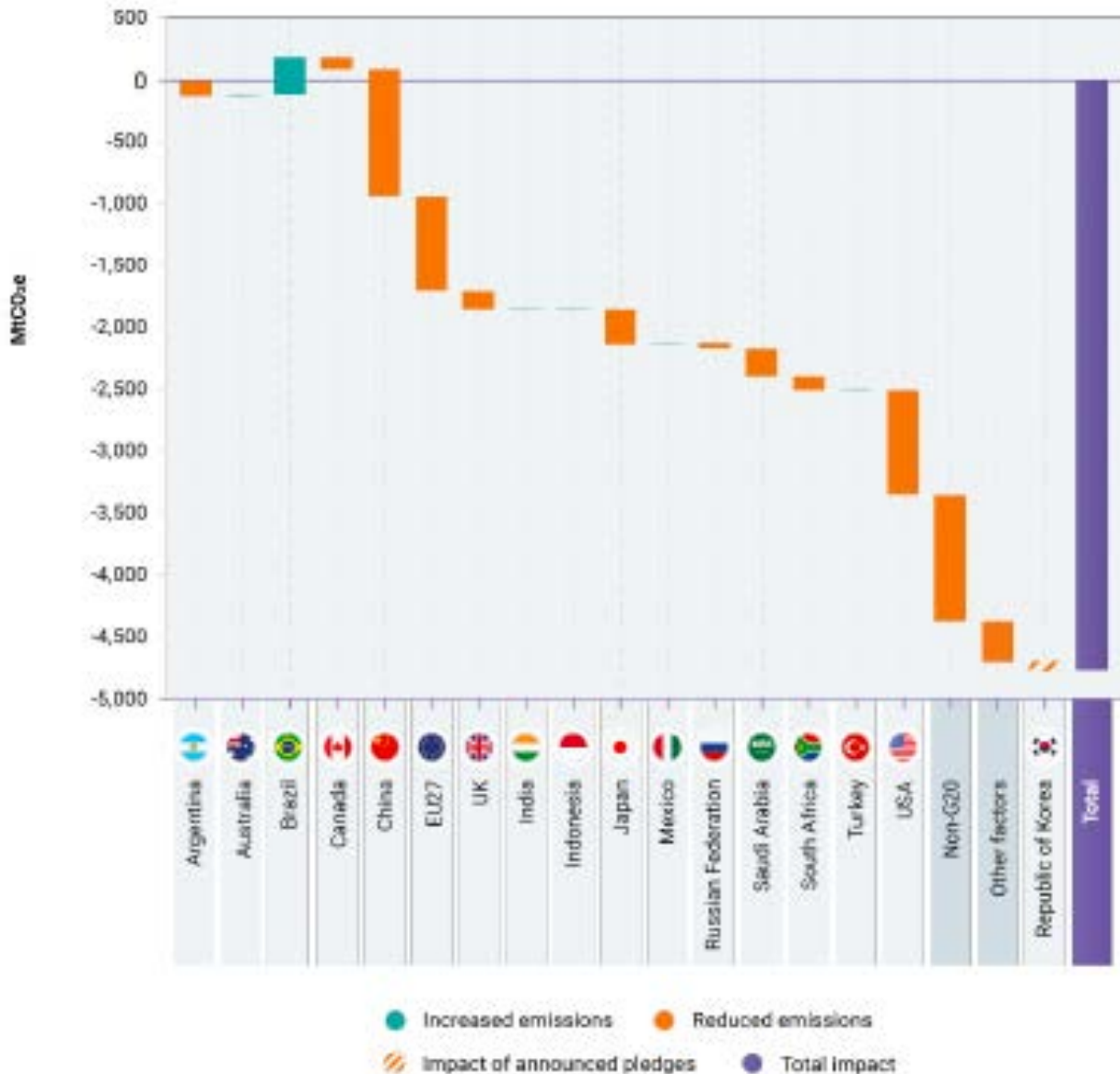
COP26: wat was er aan de orde?

- Balans opmaken van nieuwe vrijwillige plannen en afspraken voor het halen van de doelen van het Parijs Akkoord
- Onderhandelingen over laatste uitwerkingen van het Parijs Akkoord van 2015, o.a.
  - Het gebruik van internationale marktmechanismen (emissiehandel) en andere vormen van samenwerking tussen landen
  - Besluit over de eisen aan nationale plannen
- Financiële steun aan ontwikkelingslanden

De “Emissions Gap”

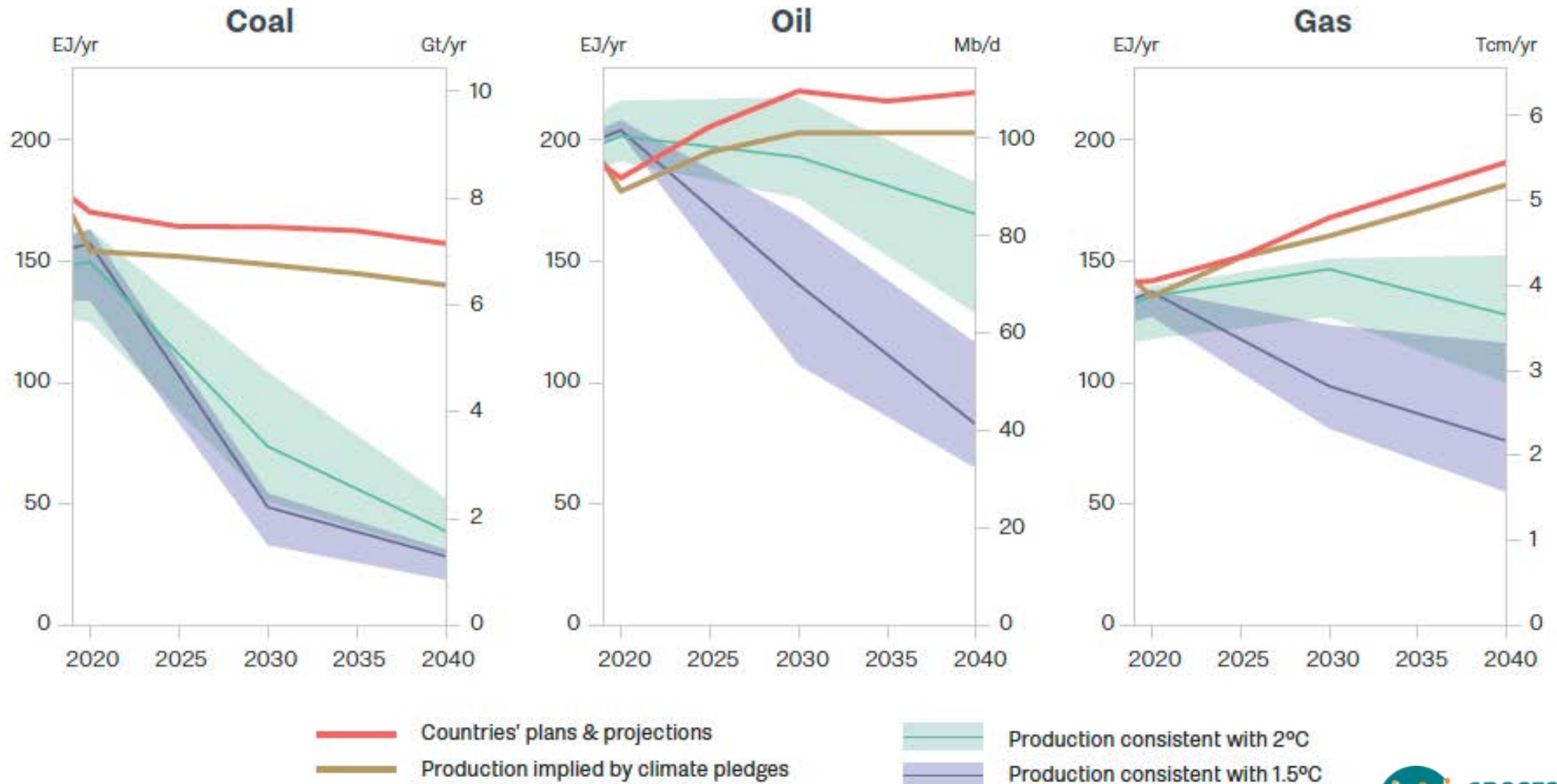
Nieuwe beloften voor 2030 een beetje beter dan de oude

- Nieuwe plannen leiden tot een reductie van ca 4,8 GtCO₂e in 2030 vergeleken met de vorige plannen/ al genomen maatregelen
- Het “gat” naar 1,5 graad is slechts voor 15% gevuld

En verwachte productie fossiel nog hoger

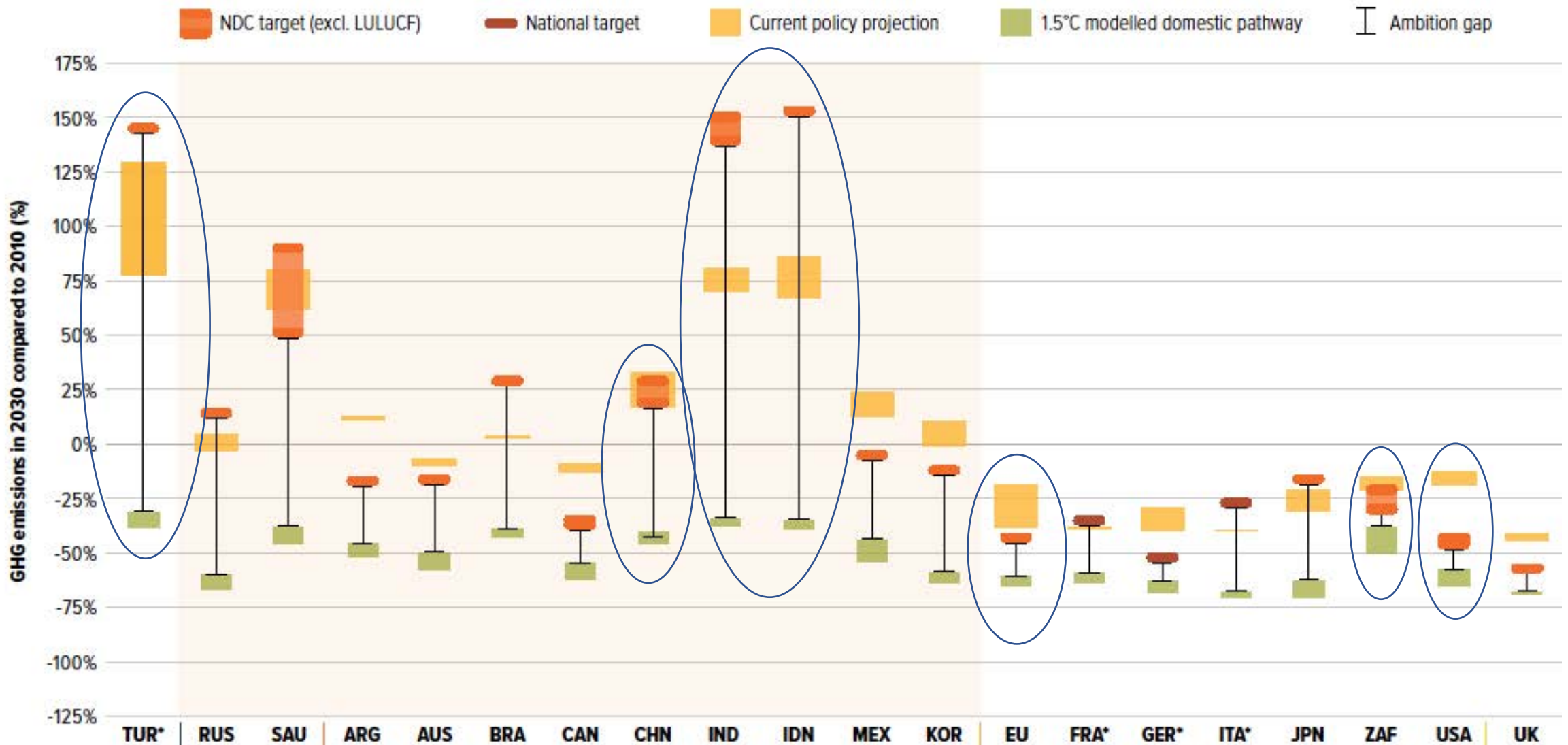

Bron: UNEP,2021

Hoe doen de G20 landen het?

Figure 1: G20 NDC targets, current policy projections, and 1.5°C modelled domestic pathways

Bron:
CTI,
2021

Lichtpunt: Netto-nul beloften

- 135 landen beloven klimaatneutraliteit rond het midden van de eeuw (incl. de meeste G20 landen, maar NL nog niet)
- Goed voor ca 88 % van wereldwijde uitstoot
- De meeste: 2050; China, Rusland, Saudi Arabie 2060; India 2070
- Veel beloften onduidelijk over dekking, gebruik van CO2 verwijdering, emissiehandel
- Doelen voor 2030 in veel gevallen inconsistent
- Realistisch?

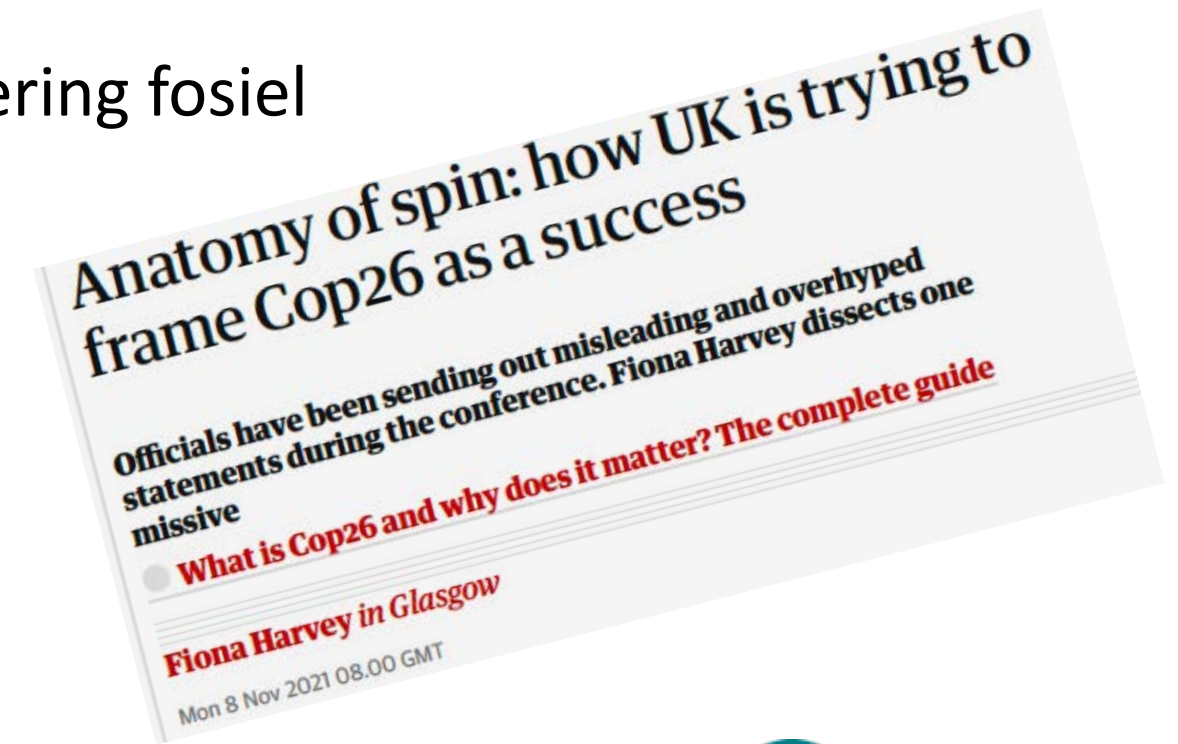

Glasgow: Nieuwe vrijwillige Initiatieven

- Bossen
- Uitfasering kolen
- Stoppen met internationale financiering fosiel
- Methaan
- Duurzame financiering

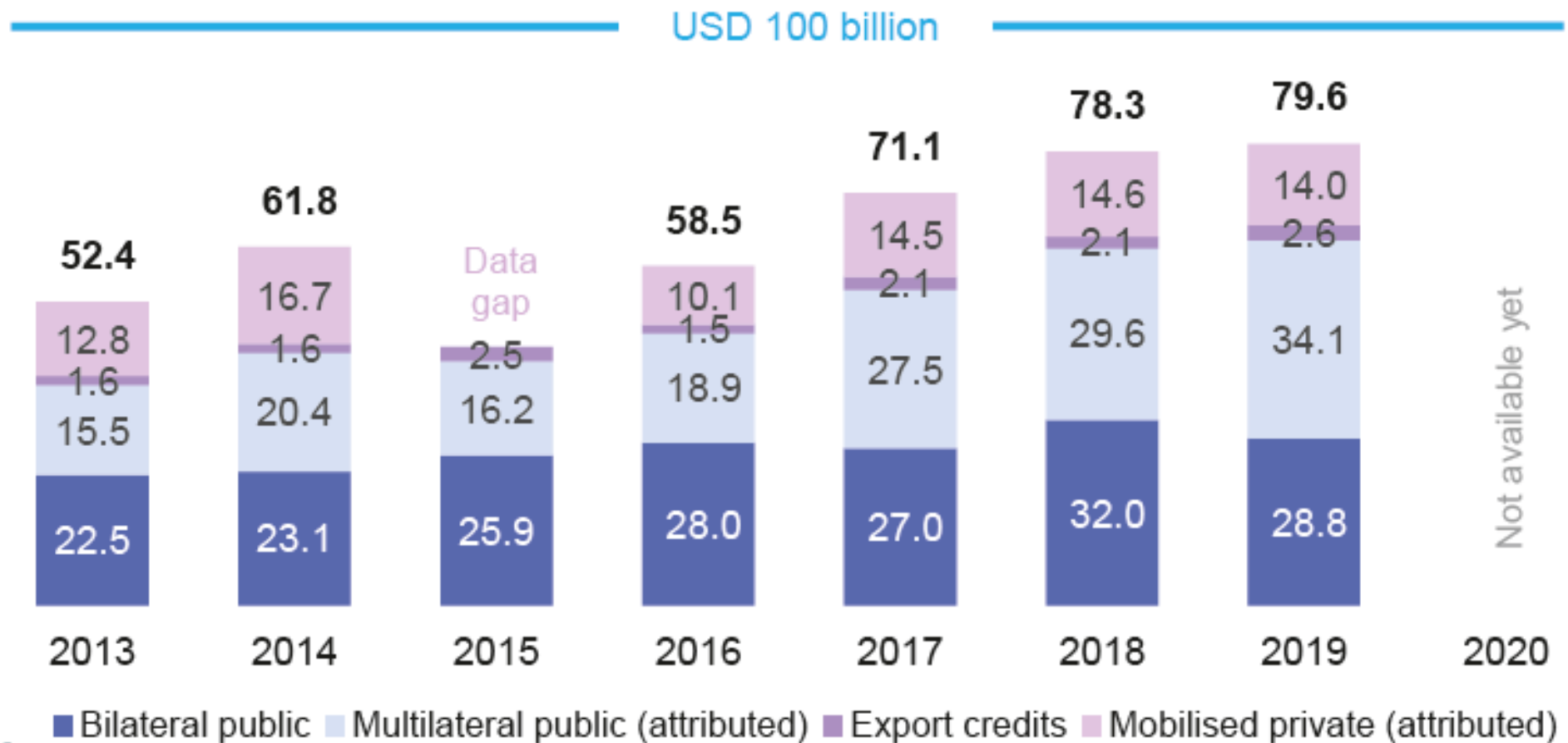
Maar:

- Niet in 2030 plannen!
- Monitoring/ rapportage?

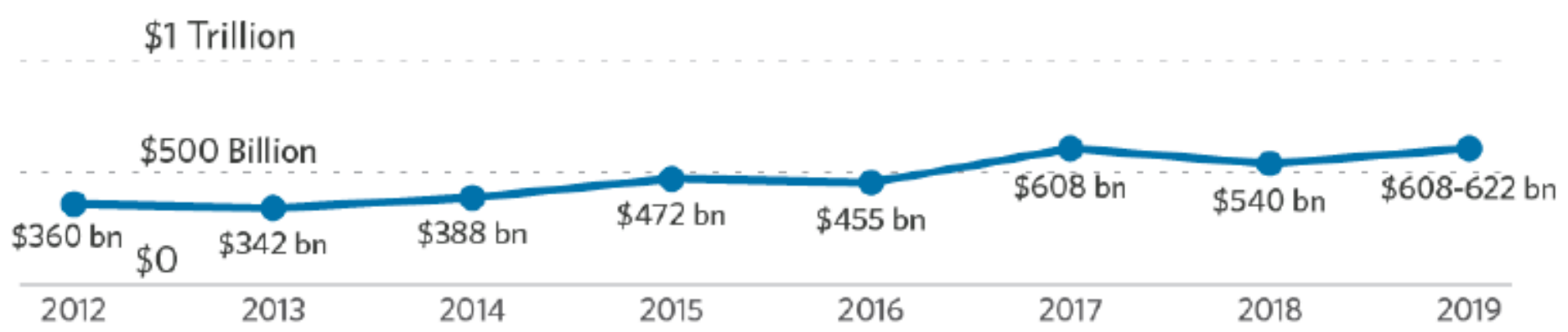

Hoe staat het met de steun aan ontwikkelingslanden?

Figure 1.1. Climate finance provided and mobilised (USD billion)

Klimaatinvesteringen volstrekt onvoldoende voor 1,5 °C

Bron: CPI, 2020

Wat betekent dat voor de opwarming?

- Als huidig beleid wordt voortgezet:
  - **3 (+/-0,5)°C** in 2100 (tov 1850)
- Als alle nieuwe plannen voor 2030 worden uitgevoerd en beleid wordt voortgezet:
  - **2,7 (+/-0,5)°C** (kans 66%) in 2100
- **Als** netto-nul plannen worden verbeterd en **als** uitgevoerd en **als** 2030 doelen consistent:
  - **tot 0,5 (+/- 0,2)°C lager** in 2100

Uitkomsten COP26

- Overkoepelend besluit (“Slotverklaring”): 99% constateringen, oproepen, zorgen, verzoeken
- Emissiehandel: regels vastgesteld, maar blijft mogelijk “oude credits” te gebruiken
- Uitstootreductie/Nationale plannen:
  - minimaal elke 5 jaar, maar ook tussentijds (verzoek)
  - Jaarlijkse ministeriele conferentie om ambitie te verhogen
  - Kolenstook verminderen en fossiele subsidies uitfaseren (oproep)
- Financiering:
  - geld voor adaptatie verdubbelen (oproep)
  - \$100 miljard halen (oproep)

Intussen vertelt de wetenschap ons ....

IPCC, Werkgroep I, augustus 2021:

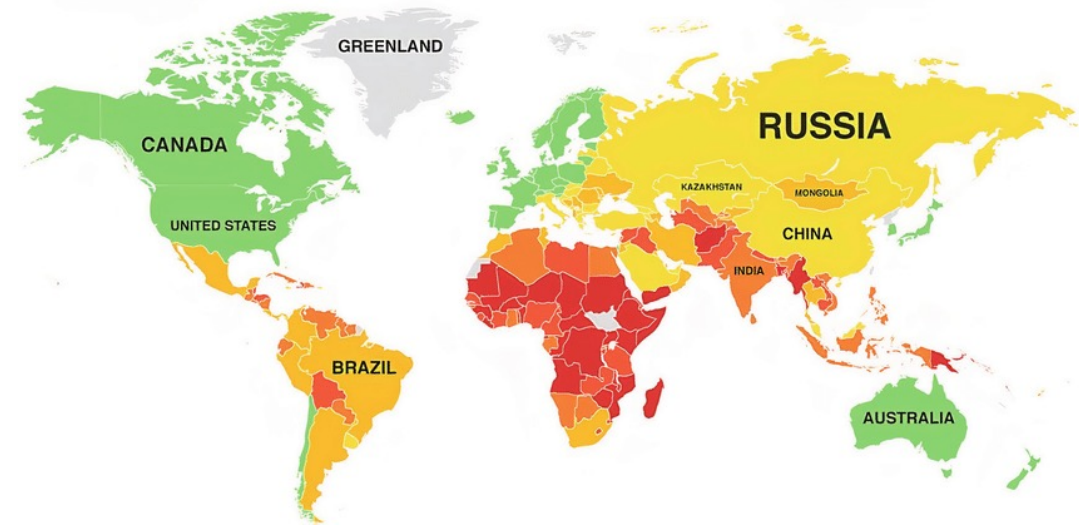
- Nu al een opwarming van 1,1 graad
- De klimaatgevoeligheid is hoger dan we dachten
- Het nog resterende CO2 budget voor 1,5 graad is gelijk aan ca 8 jaar de huidige uitstoot

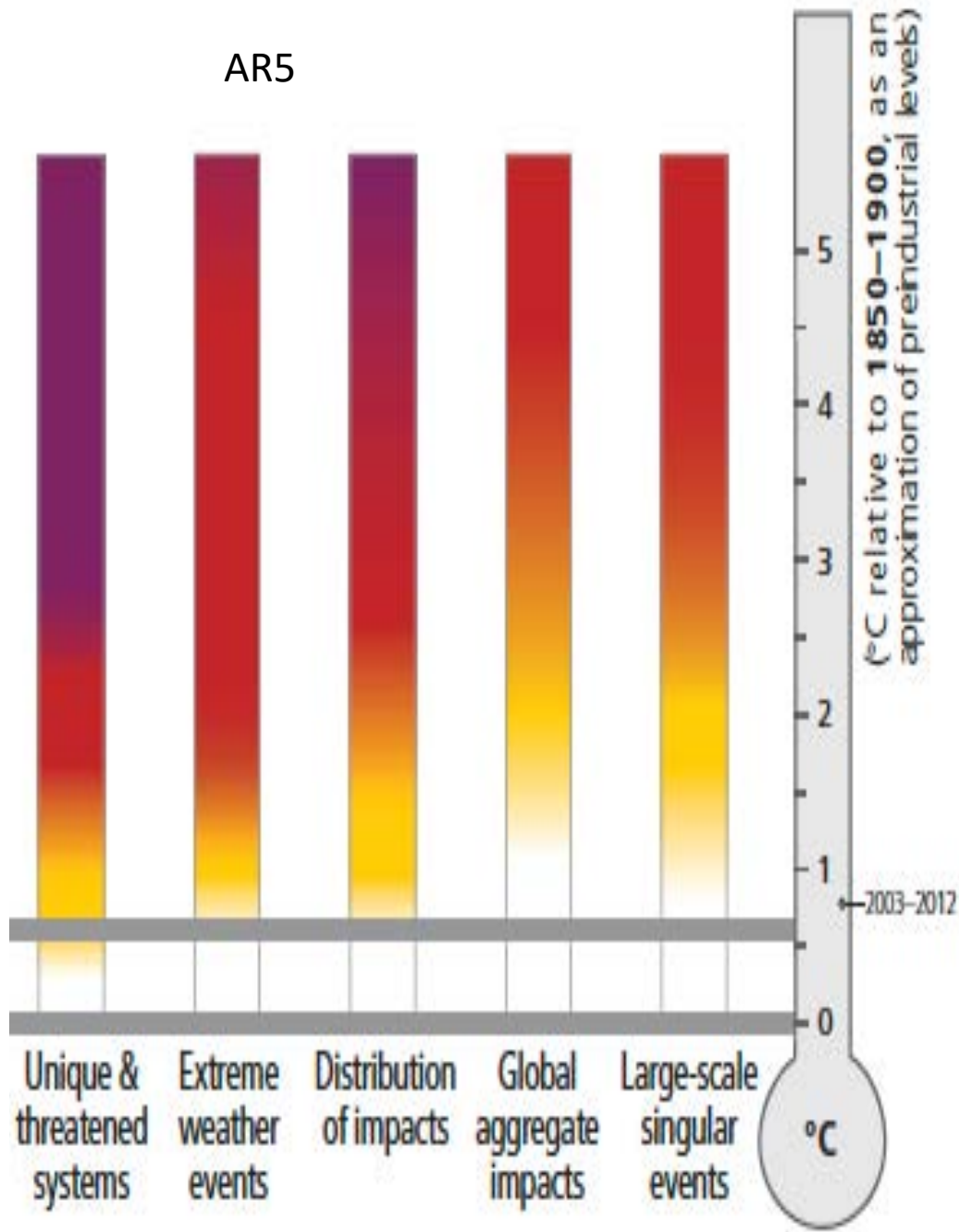
Intussen vertelt de wetenschap ons ....

IPCC Werkgroep II (2022):

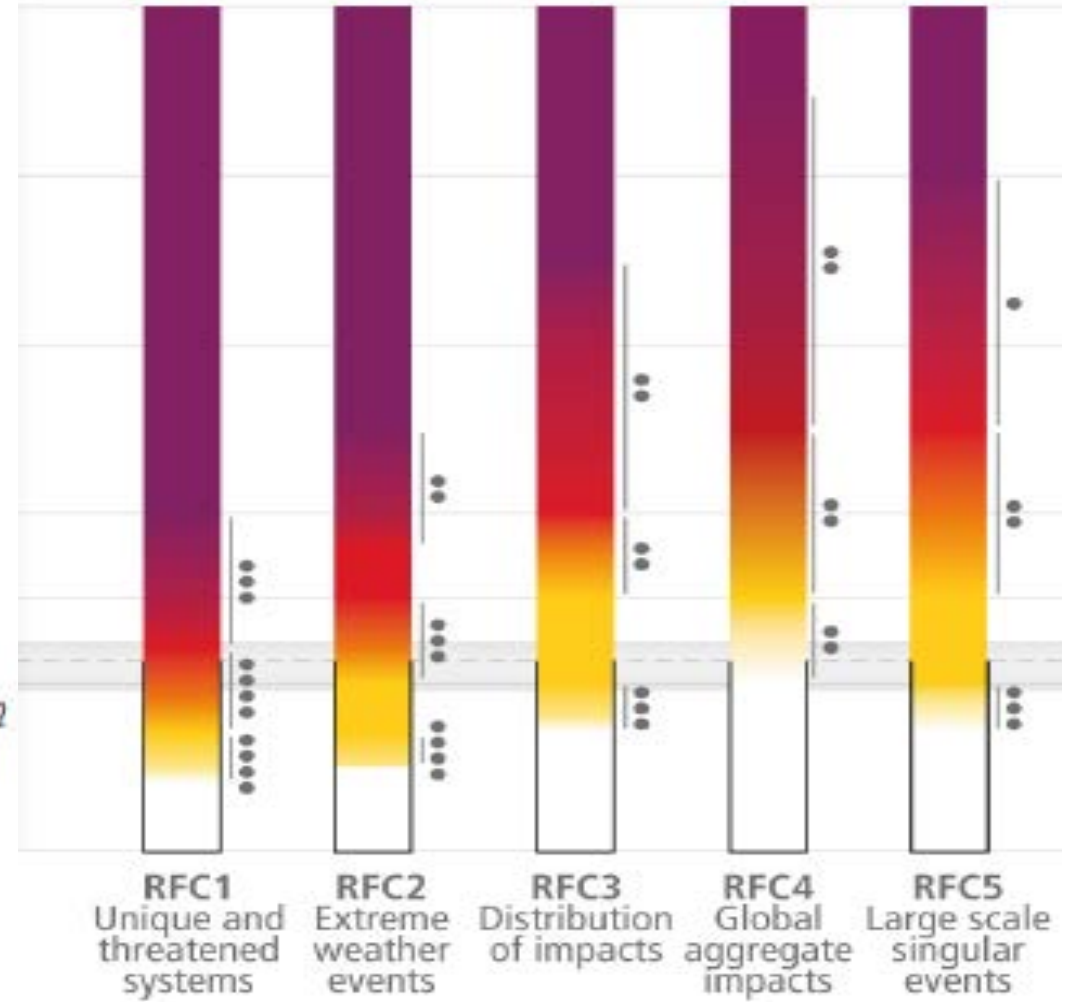
- Op heel veel plekken in de wereld is de schade van klimaatverandering aan de natuur, de maatschappij en de economie al zichtbaar; het sterkst in arme en kwetsbare landen
- Ca 50% van de wereldbevolking en een groot deel van de natuur is kwetsbaar voor schade door klimaatverandering
- De huidige onduurzame ontwikkeling maakt natuur en samenleving steeds kwetsbaarder
- Hoe meer we weten over de gevolgen hoe ernstiger ze blijken te zijn

AR5

AR6

Intussen vertelt de wetenschap ons ....

IPCC Werkgroep III (april 2022):

- Broeikasgasuitstoot in 2021 hoger dan ooit
- Voor 1,5°C: mondiale CO₂ uitstoot **netto nul** ~2050 and ~50% lager in 2030
- En alle broeikasgassen 43% lager in 2030 and **netto nul** ~2070
- Fossiel (zonder CO₂ afvang) snel uitfaseren
- Tenzij directe en diepe uitstootreductie: 1,5°C buiten bereik

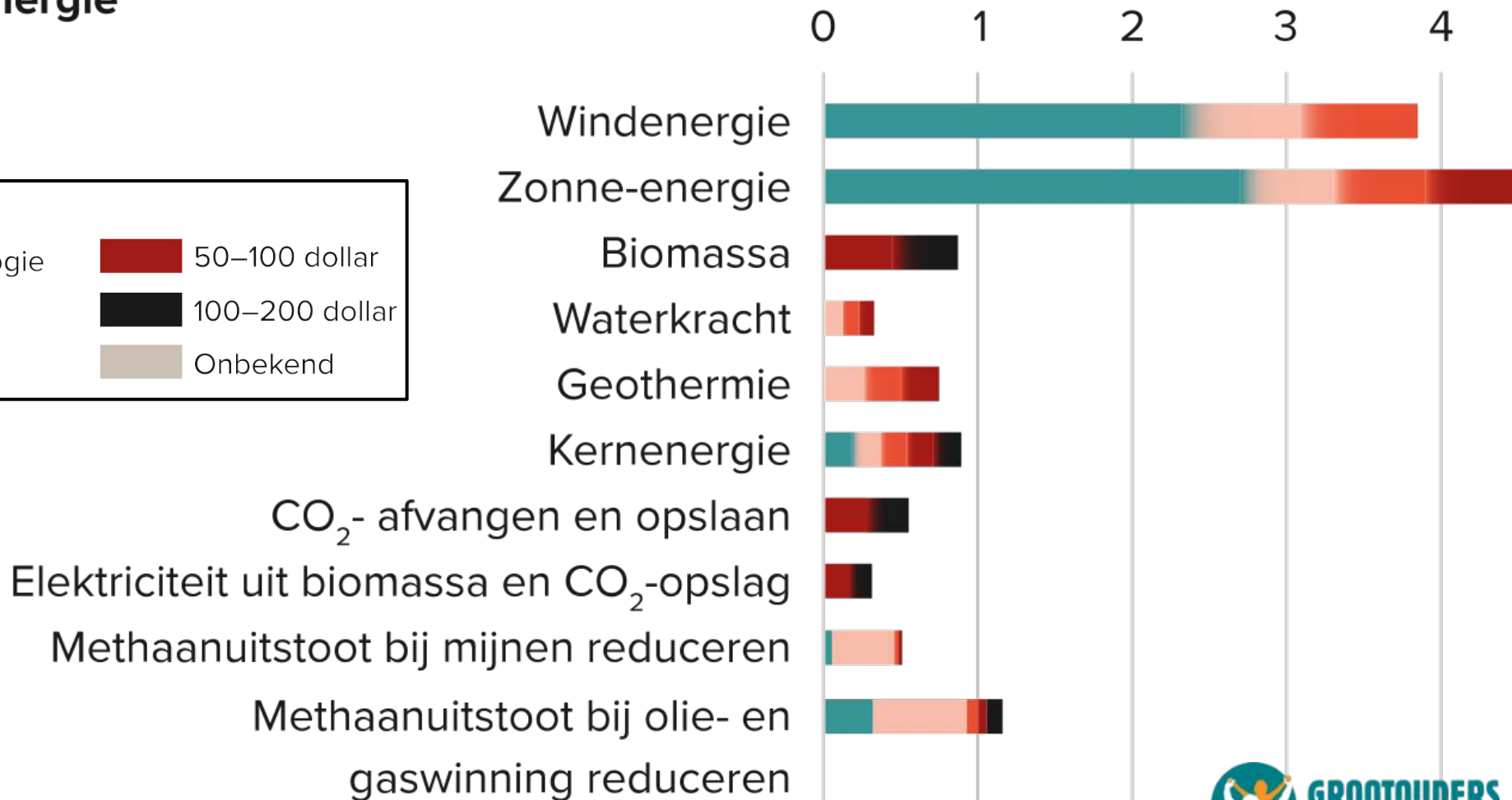
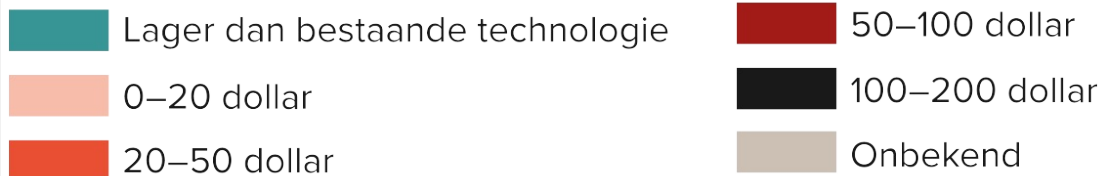
Intussen vertelt de wetenschap ons ....

- IPCC Werkgroep III (april 2022):
  - Technisch kan reductie nodig voor 1,5°C worden gerealiseerd
  - Kosten voor 2030 <\$100/tCO₂
  - Beleidsmaatregelen zijn beschikbaar
- Verminderen van de vraag naar energie, materialen en producten: 40-70% reductie van uitstoot t.o.v. BaU

Bijdrage aan CO₂ reductie in 2030 (GtCO₂)

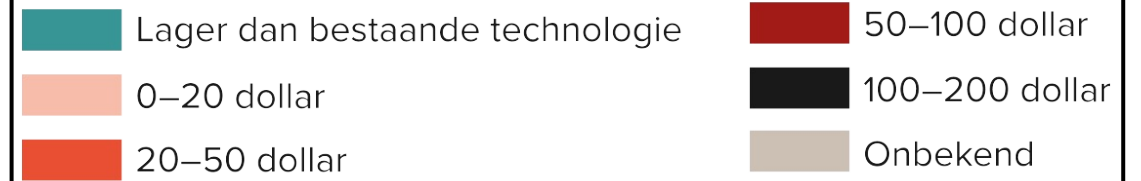
Energie

Kosten per ton CO₂-equivalent:

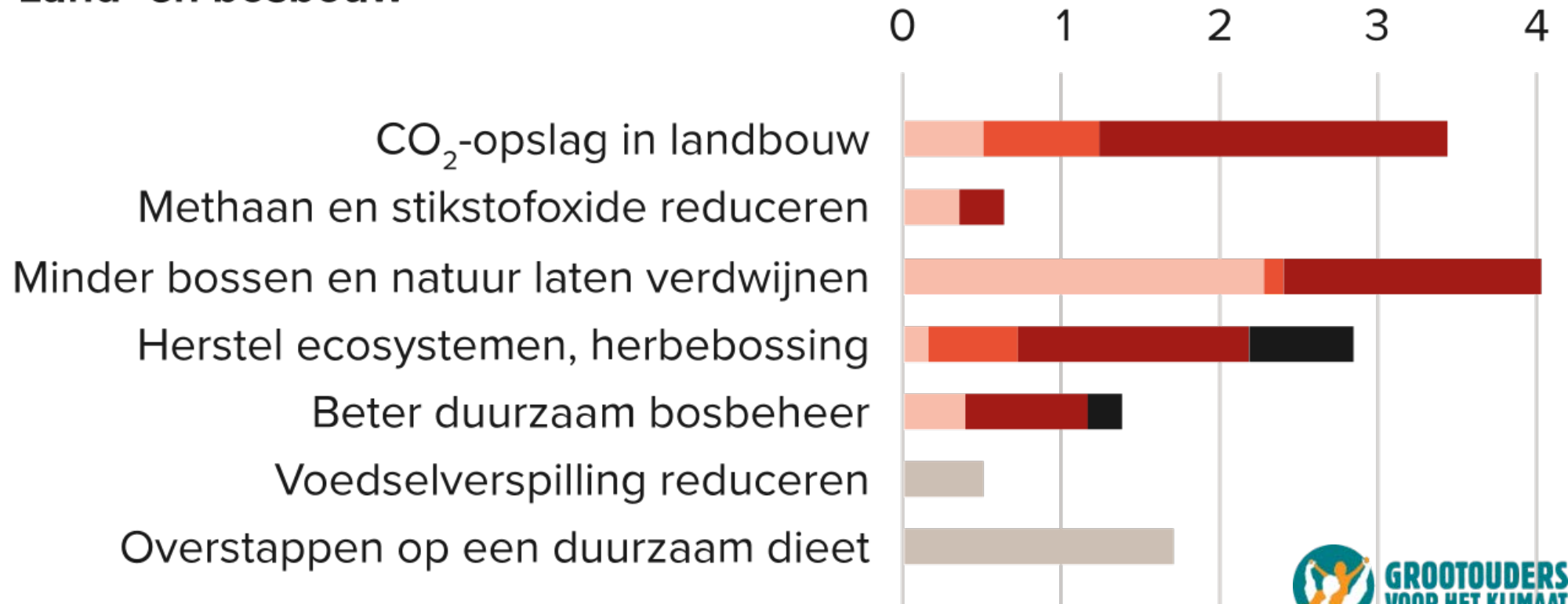

Bijdrage aan CO₂ reductie in 2030 (GtCO₂)

Kosten per ton CO₂-equivalent:

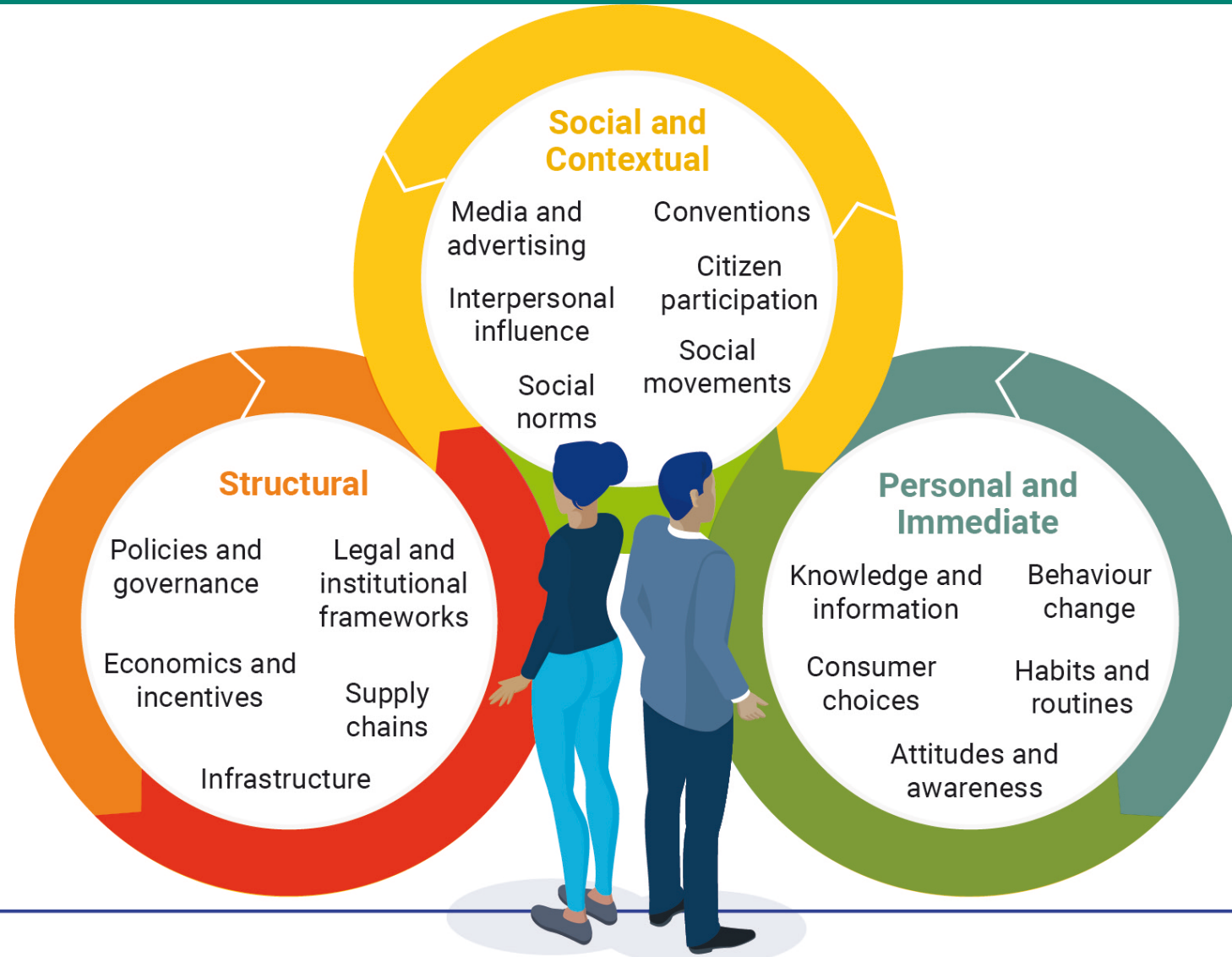
Land- en bosbouw

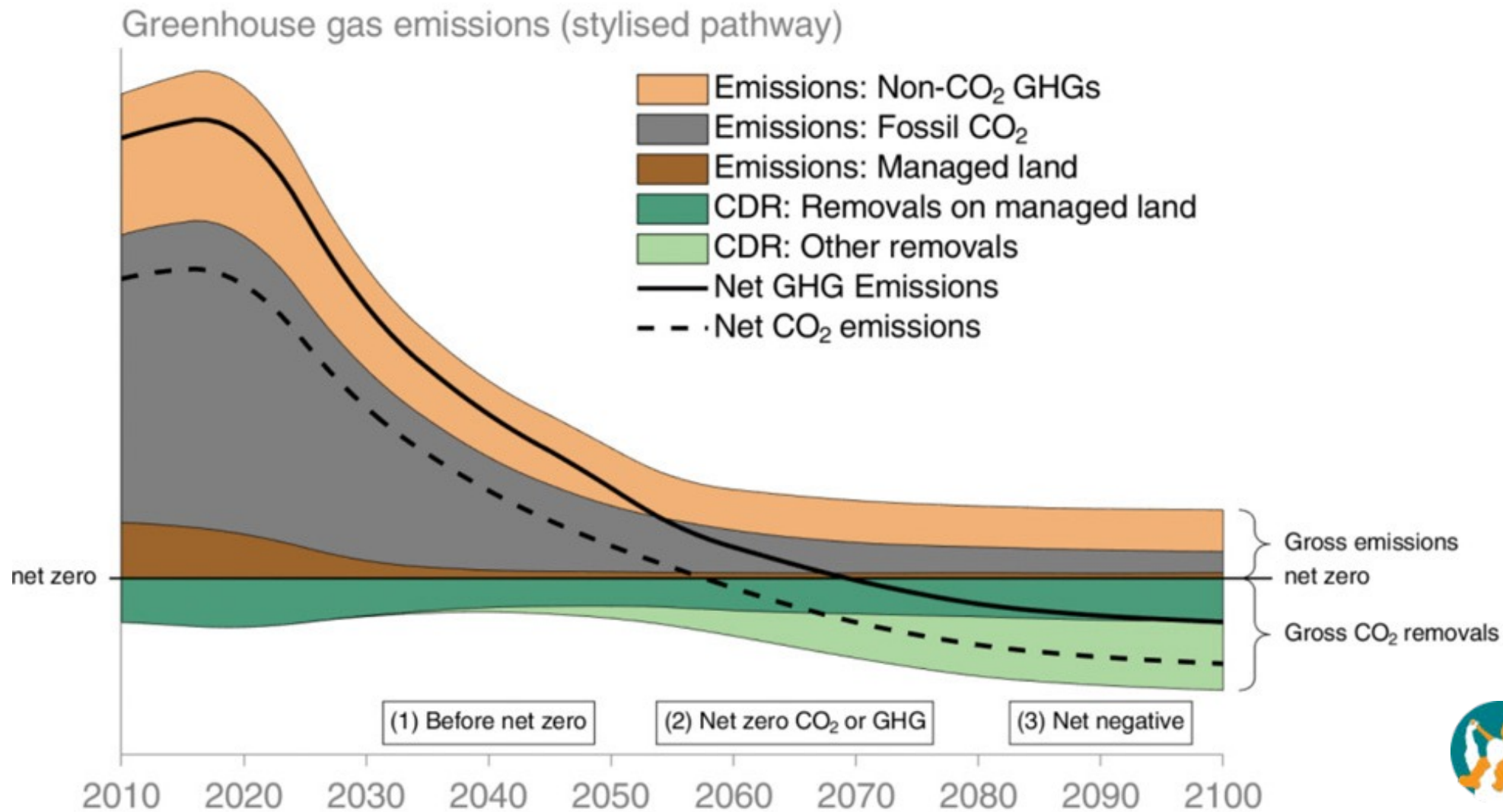

“Een beter klimaat begint *niet* bij jezelf”

(vrij naar Jaap Tielbeke)

Nu ook nodig: CO₂ uit de lucht halen

Hoe verder?

- Het moet op nationaal/regionaal niveau gebeuren
- Druk vanuit de samenleving
- EU:
  - Laten zien dat klimaatneutraal en een welvarende samenleving kunnen samen gaan
  - Gebruik de “marktmacht” (o.a. CO2 grensbelasting, normen voor schone auto’s, apparaten, supply chains, ontbossingsvrije import)
- Internationaal:
  - Rijke landen: veel meer financiële/ technische steun aan ontwikkelingslanden
  - Verkorten van de 5 jaars “aanscherpingscyclus”
  - Groepsdruk : belangrijke functie van COPs

Het klimaatbeleid van het nieuwe kabinet

Positief	Zwak of afwezig
Aanscherping doel: 60% reductie in 2030 t.o.v. 1990; 2035: 70%, 2040: 80%	Verankering klimaatneutraliteit in 2050 in Klimaatwet
Klimaatfonds: €35 miljard over 10 jaar (subsidies)	Beprijzing en normering
Uitvoering, toezicht en handhaving: handhaving energiebesparingsplicht	Geen regie op uitvoering; onvoldoende geld voor toezicht en handhaving
Landbouw: stikstoffonds voor uitkoop	Realiseren natuurinclusieve landbouw
Energie: verdubbeling wind-op-zee (voor industrie); 2 kerncentrales	Kerncentrales komen laat en zijn duur

Het klimaatbeleid van het nieuwe kabinet (2)

Positief

Zwak of afwezig

Gebouwde omgeving: veel geld voor energietransitie, energienormen voor huurwoningen

Nog steeds barrières voor lagere inkomens, normering koopwoningen en vergroening woonomgeving ontbreekt

Industrie: bindende afspraken, programmatisch innovatiebeleid, waterstofstrategie

Marginale verhoging CO2 heffing; uitvoering onzeker

Luchtvaart: iets hogere vliegtaks, synthetische kerosine

Groei Schiphol/ opening Lelystad wordt doorgezet; benodigde krimpstrategie ontbreekt

Verkeer: versterking elektrisch rijden

Rekening rijden op de lange baan

Ontbreekt in de Grondwet: Recht op een gezond leefmilieu

- Nu slechts zorgplicht (art.21)
- Rechter kan hier weinig mee (zie Urgenda zaak)
- Toetsingsverbod (art. 120) op de helling
- Dan ook recht op een goed leefmilieu opnemen in art. 21
- Jongeren kregen toezegging “generatietoets”: effectief?
- Veranker “recht van toekomstige generaties op een gezond leefmilieu” in de Grondwet

Waarom bestaan de Grootouders voor het Klimaat?

Draagvlak voor ambitieus klimaatbeleid is essentieel, maar nog onvoldoende aanwezig

Als grootouder heb je een emotionele band met je kleinkind, en dus met de toekomst

Dwars door politieke voorkeuren

Ruim 2 miljoen grootouders vormen een machtige groep kiezers

Senioren hebben tijd, geld en netwerken

Krachtig geluid: geen eigenbelang, verbinden van generaties

We proberen de politiek te beïnvloeden

Demonstraties bij de Tweede Kamer
(2x per maand sinds december 2016)

Minimaal 1,5 meter
Maximaal 1,5 graad

We proberen de politiek te beïnvloeden (2)

10 punten plan voor een nieuw Kabinet 2021

1. Aanscherping van de Klimaatdoelen voor 2030 en 2050
2. De economische stimulering om uit de Corona crisis te komen wordt duurzaam
3. Versnelling en verbetering van uitvoering en handhaving van het klimaatbeleid
4. Een prijs voor CO2 en milieuaantasting
5. Meer gebruik maken van verplichtingen
6. Transitie naar een natuurinclusieve en circulaire landbouw
7. Een duurzame gebouwde omgeving voor iedereen
8. Nederland koploper in klimaatneutrale industrie
9. Klimaatneutrale mobiliteit
10. Bescherming van natuur, milieu en klimaat in de Grondwet

Menu **nrc**

28 juni 2021 om 13:25

Leestijd 2 minuten

Opslaan in leestijl

Draag het land in goede staat over aan onze kleinkinderen

Grootouders Nu de economie na de coronabrand aantrekt, is een herstelplan overbodig. Dat geld kunnen we beter inzetten de planeet ook voor onze kleinkinderen leefbaar te houden, vinden *Bert Metz* en *Frans Vollenbroek* van de Grootouders voor het Klimaat.

Grootouders voor het Klimaat demonstreert op het Plein in Den Haag
Bart Maat/ANP

**KIES VOOR
KLIMAAT**

Beïnvloeden van bedrijven en instellingen om duurzaam te werken, te produceren en te investeren.

Crowdfunding Voedselbos

Mark Venner, Leukerweg, Baexum, Limburg

<https://grootoudersvoorhetklimaat.nl/product/sponsor-het-leuker-voedselbos/>

Eind juni: €30.000 ingezameld

Na 5 jaar zou het er zo uit kunnen zien

Bewustwording en Gedragsverandering

Webinars

Pers

Voorlezen

Hoe ver zijn we als beweging gekomen?

Opgericht: najaar
2015 (tijdens Urgenda
wandeloctocht naar
Parijs)

Aangesloten: ruim
6000 senioren

Actieve vrijwilligers:
~100

Nieuwsbrief: 3190
abonnees

Volgers sociale media

- Facebook: 1850
- Twitter: 1175
- Instagram: 985

Bezoekers website
2021: bijna 17000

2021: #47 Trouw
Duurzame 100

Wij kunnen denkers,
schrijvers, actievoerders,
voorlezers en andere
enthousiastelingen goed
gebruiken

[Sluit je aan:](#)

www.grootoudersvoorhetklimaat.nl

of bert.metz@gmail.com